

Cooperació catalana

Novembre 2025

Any 46è

PVP 3,00 €

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

**+65, envellir a
casa i en cooperativa**

Pàg. 10

ENTREVISTA:

**Sira Abenoza,
filòsofa.**

Pàg. 13

ECONOMIA PER LA VIDA:

Estàs finançant la guerra?

Pàg. 16

PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2025:

**Crònica de l'acte de
lliurament dels guardons.**

Pàg. 19

El benestar de les persones,
el motor de l'Economia.

Us ajudem a integrar la prevenció de riscos
laborals des de la proximitat i la implicació.

Cuidem

Acolim

Acompanyem

#SalutLaboral

sepra.coop

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arc Cooperativa pots fer un consum responsable
tot impulsant el mercat social

www.arc.coop

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

Col·lectiu Ronda

Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Agnès Giner,
Carla Liébana, Antònia Montaner,
Ricard Pedreira, Xavier Pié,
Jordi Rojas, Àlex Romaguera, Lorena
Torró, Jordi Via i Armand Vilaplana.

*Els autors són responsables dels
articles signats. Ni la direcció de la
revista ni els editors comparteixen per
força les opinions que puguin reflectir
els textos aquí inscrits*

Foto portada: ADOBE STOCK

Disseny, maquetació i impressió:
L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal B-22.823/80

Edició impresa: ISSN 1133-8415.

Edició digital: ISSN 2696-9386.

**Aquesta revista ha estat impresa
en paper ecològic.**

appec
editors de revistes i digitals

Generalitat
de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Sandra Sierra

05

EDITORIAL

Pau (o treva), retorn a Gaza de les
persones desplaçades, reconstrucció...
Oblidem el que ha passat?

06

NOTICIARI

Agnès Giner

08

COOPERATIVES DE CATALUNYA

L'energia que coopera: primera
trobadra de l'ecosistema de comunitats
energètiques a Catalunya
*Confederació de Cooperatives
de Catalunya*

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Envellir a casa amb la cooperativa +65
Anna Pujol

13

L'ENTREVISTA

Sira Abenozo.
Àlex Romaguera

16

ECONOMIA PER LA VIDA

El costat fosc del teu compte
bancari: estàs finançant la guerra?
Davi Montesinos

19

PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2025

Lliurament dels Premis economia social
2025
Redacció

22

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Tres models, un ecosistema
Sergi Rufat

24

REFLEXIONS

Interrelació recíproca
Dani Jover

26

RESSENYA

Un homenatge a les persones
que van contribuir al naixement
de les societats laborals
Armand Vilaplana

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Xavier Julve Villena

(Barcelona, 1973), tècnic de xarxes locals a la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya
i tècnic de projectes a la Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya

Què et sembla atractiu del cooperativisme? El que més m'atrau del cooperativisme és la combinació de dues coses. És una eina per al futur: una peça imprescindible per a la societat justa que imagino, en la qual crec que hauria de constituir la manera de ser i de fer de economia. I és una eina per al present: una pràctica quotidiana de democràcia econòmica que funciona alhora com a proposta tangible ja existent i com a espai de resistència.

No sabem del cert quines decisions són les millors en el camí cap a un món lliure i just, ni allò que el context de cada moment ens permetrà fer mentre el recorrem ni tots els condicionats que encara no coneixem. Sigui per on sigui que ens porti aquest camí, tinc clar que els valors, principis i pràctiques del cooperativisme tindran un paper important en la construcció d'una societat millor que superi el capitalisme.

Què no et convenç del cooperativisme? Actualment l'excessiva dependència de la contractació pública o de les subvencions d'una part significativa del cooperativisme. És un risc per a l'autonomia de les cooperatives, que és un principi central i imprescindible per a mantenir una estratègia pròpia compartida independent de condicionants imposats per les administracions.

Sovint hem confós la col·laboració publicocooperativa amb adequar-nos a les necessitats i metodologies de les administracions, quan em sembla evident que la gran majoria no fan una aposta política sincera i determinada pel cooperativisme. Això ens situa en una posició subordinada, ens encasella en certs sectors productius i ens condiciona, fins i tot, les activitats d'explotació.

Una altre efecte negatiu d'aquesta relació defectuosa és la manca d'eines per a fomentar el cooperativisme en classes socials que no accedeixen a llocs de treball d'aquests sectors productius, subratllant més la reputació de bona part del cooperativisme com a via pròpia de la classe mitjana i mitjana-alta urbana il·lustrada.

Com i quan vas sentir parlar de cooperativisme per primer cop? Em van ensenyar el cooperativisme, a mitjans dels anys noranta, les persones compromeses, entusiastes, generoses i boniques de la FACCTA, la Federació Autònoma de Cooperatives Catalanes de Treball Associat, i el seu entorn. Nosaltres érem quatre joves que no sabíem res i ens vam trobar amb un grup maquíssim de persones amb els braços oberts que ens van agafar de la mà i ens van transmetre la seva passió pel cooperativisme sense una gota de condescendència ni de supèrbia, tot el contrari.

Estic en deute amb la Pili d'Aqueni, la Montse Torrijos i el Valentí València d'Empenta, el Salva Bolancer i el Fernando i altres companys de Mol-matric, el Xevi, el Joan i la resta de Clic-traç, l'Ester Vidal, la Mireia Franch i l'Oriol Bota, que ens van acompanyar des del Col·lectiu Ronda, l'Àngel de La Paleta, la Maria d'Hecotex, el Xavier Travé de Tèrmic Finestra, el Miquel Borràs de Com-com, l'amiga Carmeta, el Manolo de Gramagraf i la Maria, el Paco Hernández (o Paco per antonomàsia) i en Porto i l'Eligio i altres companys de Ripollet, l'Edu de la FTC, la Cristina i el Josep Maria de Foli Verd, el Joan Lluís Jornet, el Jordi Pujol i el Francesc Gallissà del Ronda, la Montse d'Horitzó, la Gràcia de La Mata, el Jordi Colomé i la resta d'Innova... Totes elles em van donar corda fins avui i encara me'n queda.

Pau (o treva), retorn a Gaza de les persones desplaçades, reconstrucció... Oblidem el que ha passat?

El Príncep de Salina explica al seu nebot, al final d'*Il Gattopardo* que, perquè tot segueixi igual, tot ha de canviar. El dia 13 d'octubre, un Trump inexplicablement triomfalista va fer un exercici de lampedussisme polític, dient que "posava fi a la guerra", però queden sense resoldre multitud d'aspectes. S'han intercanviat ostatges i presoners, però Israel no ha retirat les seves tropes i l'auxili humanitari segueix sense arribar com cal a una població civil encara afamada i malalta. Vint-i-quatre hores després, Trump amenaça amb desarmar Hamàs, si cal emprant la força (més?).

Serà una treva duradora? Què passarà amb els milers de desplaçats i desplaçades que es proposen tornar a un territori que ha patit la devastació de més del 90% dels habitatges? I amb el reconeixement per més dels 150 països dels 193 membres de l'ONU de l'estat Palestí? I, sobretot, què passarà amb les flagrants violacions del Dret Internacional perpetrades pel govern durant aquests dos anys?

El Títol Tercer de la Convenció de Ginebra estableix que, en cas de conflicte armat, els Estats signants han de respectar els drets humans de la població, sense distinció desfavorable per raça, nacionalitat, religió o opinió política en especial, de les persones grans, infants, dones i persones malaltes i ferides, amb la finalitat d'"alleujar els patiments originats per la guerra". També cal respectar els hospitals, que en cap cas no poden ser atacats; a autoritzar el pas lliure als enviaments de medicaments i material sanitari, d'objectes necessaris per al culte, de queviures indispensables...

El Protocol Addicional I de 1977 reforça aquesta protecció civil, establint que la població civil no serà objecte d'atac, prohibint els actes o amenaces de violència per atemorir la població civil, a la qual reconeix el dret a rebre socors i assistència humanitària, obligant a protegir aquells qui la presten.

L'Estat d'Israel va subscriure els quatre primers tractats que integren la Convenció l'any 1951, i avui no sembla gens gratuït que no s'adherís al Protocol I de 1977. Les informacions i imatges colpidores que ens han arribat del conflicte en aquests dos anys han mostrat que Israel ha incomplert de manera sistemàtica i reiterada, fins i tot, la Convenció que va subscriure, violant permanentment els drets humans de la població civil i impeding que organitzacions i iniciatives humanitàries puguin assistir la població civil, fins i tot "interceptant" la *Global Sumud Flotilla* en aigües internacionals. Accions totes elles que creïem relegades a èpoques pretèrites, quan els setges a les poblacions, per doblegar-les per fam, set, epidèmies i malalties, esdevenia un arma de guerra habitual.

Fa un any, la Cort Penal Internacional va emetre una ordre de detenció contra el primer ministre d'Israel, entre d'altres, pels càrrecs de crims de guerra i contra la humanitat. Cal que la Cort prengui en consideració les terribles i flagrants violacions del Dret Internacional i dels drets humans que s'han repetit en el darrer any, imputant els nous actors que hi han pres part activa.

Els carrers de multitud de ciutats d'arreu del planeta segueixen plens d'indignació, perquè la guerra no ha estat (no és) tan sols contra Hamàs, és contra la població palestina, periodistes, personal mèdic, membres de les ONG i voluntaris...

Per això, no podem defallir, hem de seguir desplegant les accions que aturin i impedeixin que es repeteixi aquest genocidi intolerable, reclamant als nostres governs, estats i institucions que duguin a terme totes les accions que el Dret Internacional posa al seu abast per posar fi a la barbàrie i perquè els seus responsables en responguin.

Fundació Roca Galés

CADÍ: 110 ANYS DONANT VIDA A LA TERRA

La Cooperativa Cadí ha celebrat aquest octubre els seus 110 anys d'història, que consoliden la seva trajectòria com a agent important del cooperativisme agroalimentari al Pirineu i un dels pilars per a la vida econòmica, social i ambiental del territori.

Els actes commemoratius van començar el passat 2 d'octubre amb la presentació del llibre dedicat a Josep Zulueta Gomis, fundador de la Cooperativa l'any 1915, coincidint amb el centenari de la seva mort. I, el dia 5 d'octubre, socis i sòcies, i persones treballadores, van compartir un dinar de celebració amb la participació de més de tres-centes persones.

Actualment la Cooperativa CADÍ està formada per 63 sòcies ramaderes de l'Alt Urgell i la Cerdanya, que aporten conjuntament prop de 170.000 litres diaris de llet, la qual recull diàriament i amb què elabora formatges i mantega de gran qualitat, que gaudeixen del reconeixement de les persones consumidores.

Després de 110 anys mantenint-se fidels al seu propòsit, Cadí ja és un grup que va facturar 165 milions d'euros el darrer any i compta amb 231 persones treballadores. En aquest grup hi ha la mateixa cooperativa, la filial al mercat francès –Per Inter–, el centre logístic a França –PSL– i Llet Nostra. Cadí també participa en el grup energètic del territori, Peusa, que genera, distribueix i comercialitza energia 100% renovable.

+ info: cadi.es

CAFÈ COOPERATIU: INTERCOOPERACIÓ I FÓRMULES DE COOPERACIÓ PUBLICOPRIVADA

Organitzat per la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB) i la Confederació de Cooperatives de Catalunya, tindrà lloc el proper 21 de novembre de 9.30 a 11 h, en format virtual.

El cafè cooperatiu sobre *Intercooperació i fórmules de cooperació publicoprivada* serà presentat i moderat per Lorena Torró, directora de la Confederació de Cooperatives de Catalunya, i comptarà la ponència de Cristina Grau, advocada i presidenta de la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB. La inscripció és gratuïta.

Generació de coneixement cooperatiu

La Confederació de Cooperatives de Catalunya i la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB organitzen bimestralment l'acte col·legial "Cafè Cooperatiu", amb

la finalitat de generar coneixement cooperatiu. El contingut produït a cada sessió es recopila i publica en forma de monogràfic, per tal d'enriquir i donar suport a la difusió del model cooperatiu entre els advocats i advocades membres del Col·legi, dels i les cooperativistes i la societat en general.

En format virtual, el Cafè Cooperatiu s'estructura en dues parts: ponències de persones expertes en la temàtica tractada a cada sessió i exposició d'experiències per part de cooperatives.

Inscripcions: icab.es/ca/formacio/cursos

+ info: cooperativescatalunya.coop/projectes/cafè-cooperatiu

PRESENTACIÓ DEL BARÒMETRE 2025 DE LES FINANCES ÈTIQUES:

LES FINANCES ÈTIQUES DESTINEN PROP DE 300 MILIONS D'EUROS A LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA

Ja s'han publicat les dades del nou Baròmetre de les Finances Ètiques que, des del 2008, radiografia l'estat i l'evolució del sector a l'Estat espanyol, incloent-hi entitats financeres d'estalvi, operatives, de crèdit o d'assegurances. L'informe anual, elaborat per l'Observatori de FETS-Finançament Ètic i Solidari, analitza les dades de fins a 32 bancs, cooperatives de crèdit o asseguradores que compleixen criteris com l'exclusió de finançar projectes que vulnerin els drets humans o ambientals, la prioritització del crèdit a l'economia real amb impacte positiu, la transparència o la participació.

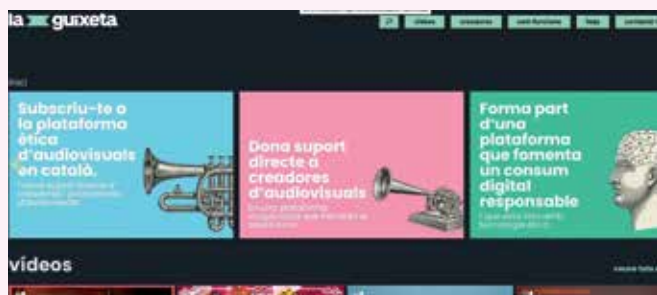
L'estudi es va presentar el 22 d'octubre a la Comunitat Energètica La Bordeta de Barcelona i es va posar el focus en la transició energètica: les finances ètiques mantenen ferm el compromís amb les energies netes sense perdre la seva dimensió social.

Les dades recollides pel Baròmetre mostren una línia continuïsta amb els darrers anys, una estabilitat que demostra la consolidació del sector. L'estalvi dipositat el 2024 va ser de 2.411 milions d'euros, una xifra lleugerament superior a la de l'any anterior i amb un augment del 60% als darrers deu anys. Les persones vinculades a les diferents

entitats analitzades s'apropen a la xifra de 193.000, xifra que consolida una tendència ascendent després d'uns anys de davallada. Pel que fa al volum dels préstecs realitzats a 1.921 projectes, aquest supera els 1.900 milions d'euros, de manera que multiplica per 2,5 les dades de fa una dècada.

El Baròmetre també dedica una secció a les assegurances ètiques, aquelles que segueixen principis ètics tant en el funcionament com en les inversions, i que són certificades pel segell europeu EthSI.

Consulta el baròmetre a: fets.org/observatori/barometre

LA GUIXETA, LA PLATAFORMA COOPERATIVA DE CONTINGUTS AUDIOVISUALS I CULTURALS EN CATALÀ

La Sala Paral·lel 62 de Barcelona (Barcelonès) es va omplir de cultura, humor i esperit crític per celebrar el llançament oficial de La Guixeta.

La nova plataforma tecnològica de continguts audiovisuals i culturals en català està impulsada per la cooperativa Som Audiovisual SCCL. Es tracta de la primera plataforma digital de continguts audiovisuals en català, que garanteix una remuneració justa per a les creadores, tecnologia oberta i continguts lliures de discursos d'odi.

La Guixeta ofereix una alternativa sostenible per a la creació, distribució i monetització de continguts audiovisuals i culturals, amb un funcionament horitzontal i basat en els principis de l'economia social i solidària.

El projecte, que combina compromís cultural i tecnològic, permet a les productores, festivals i creadores monetitzar els seus projectes sense intermediaris, distribuint continguts en català i mantenint el control sobre les seves obres i dades. A diferència d'altres plataformes, el 82% dels ingressos es destina directament a les creadores, mentre que el 18% restant cobreix la gestió de la plataforma, el manteniment cooperatiu i un fons social de suport mutu.

L'acte de presentació i llançament de La Guixeta va omplir la sala Paral·lel 62 el passat 12 d'octubre. En el moment del seu llançament, La Guixeta ja comptava amb més de 80 vídeos i 31 creadores actives, entre projectes independents, festivals i iniciatives comunitàries.

+info: laguixeta.cat

DURALEX DEMANA AJUDA CIUTADANA PER GARANTIR EL FUTUR DE LA COOPERATIVA

Duralex, l'emblemàtica marca francesa que fabrica vidre temperat irrompible i que es va convertir en una icona a totes les llars a la segona meitat del segle passat, pels seus gots, plats i vaixelles, ha llançat una nova crida ciutadana a través de la qual la cooperativa –adquirida pels seus empleats el 2024, després d'anys de dificultats financeres– cerca ara recaptar cinc milions d'euros per assegurar el seu futur.

La cooperativa francesa Duralex va fer aquest anunci el passat 20 d'octubre i va explicar que l'empresa obre el seu capital al públic a partir del 2 de novembre, permetent a qualsevol persona interessada, sigui sòcia de la cooperativa o no, d'invertir a partir de 100 euros, amb una rendibilitat anual del 8% durant set anys i una deducció fiscal del 18%.

El pla de finançament pretén consolidar la recuperació de l'empresa, que un any després de ser rescatada pels seus treballadors, comença a mostrar signes de millora. Duralex espera tancar el 2025 amb una facturació de 31 milions d'euros, enfront dels menys de 25 milions registrats el 2023, i aspira a aconseguir l'equilibri financer en 2027. No obstant, consideren que els marges continuen sent fràgils, ja que la producció requereix grans inversions i el mercat del vidre segueix sotmès a una forta competència internacional.

La marca francesa amb seu a La Chapelle-Saint-Mesmin (Loiret, Centre – Val del Loire) ja va ser al límit del tancament el 2024. Després de ser tutelada per l'administració judicial, es va transformar en una cooperativa de treball (SCOP) l'1 d'agost d'aquell any. Dels 226 empleats, 148 van decidir invertir entre 500 i 2.000 euros dels seus propis diners per salvar la companyia.

EL FESTIVAL DE L'ECONOMIA SOLIDÀRIA DE CATALUNYA (FESC'25): UNA CELEBRACIÓ COL·LECTIVA DE LES ALTERNATIVES QUE JA CONSTRUEIXEN FUTUR

El cap de setmana del 18 i 19 d'octubre, més de 8.000 persones van omplir el parc de l'Estació del Nord per viure una nova edició del Festival de l'Economia Solidària de Catalunya (FESC'25). Durant dos dies, aquest espai es va transformar en un vibrant punt de trobada d'experiències cooperatives, cultura crítica i vida comunitària. Amb 66 activitats programades, la presència de més de 60 entitats de l'economia solidària i el suport imprescindible de desenes de persones voluntàries, el festival va tornar a demostrar que la transformació social es construeix des del fer col·lectiu.

El FESC és, any rere any, una crida a viure l'anticapitalisme de manera festiva i compartida. Davant la crisi ecològica i social global, el festival reivindica les alternatives reals i tangibles que neixen des de l'economia social i solidària (ESS): iniciatives on les persones, i no el lucre, són al centre.

L'edició d'enguany consolida el FESC com un espai intergeneracional i divers, amb itineraris específics per a joves i famílies amb infants, i amb circuits temàtics que permeten aprofundir en els valors i pràctiques de l'ESS: la ruta feminista, la ruta ecologista, la ruta de cultura crítica i la ruta d'aprofundiment cooperatiu.

El festival també va ser un espai de pensament i debat. En destaquen converses com la dedicada a la represa cultural al País Valencià després de la DANA, que va comptar amb la presència d'Avant, el primer grup de *trap* en valencià.

El Festival FESC'25 va ser un espai de solidaritat i denúncia davant les injustícies globals, i enguany ha posat el focus en la causa palestina, amb una sèrie d'activitats que reafirmen el compromís del Festival FESC i de la XES amb una economia al servei dels drets humans i la justícia global.

El Festival FESC és possible gràcies a la implicació col·lectiva: les entitats que hi organitzen activitats, les que hi participen amb parada o restauració, les que donen suport logístic i les moltes voluntàries que fan possible cada edició. Totes elles construeixen un espai ple de vincles, que mostra que és possible celebrar l'anticapitalisme des de l'alegria, la cultura i la comunitat. Una economia al servei de la vida, i no del capital, és el camí que la FESC continua posant al centre.

L'ENERGIA QUE COOPERA: PRIMERA TROBADA DE L'ECOSISTEMA DE COMUNITATS ENERGÈTIQUES A CATALUNYA

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@CooperativesCAT

El 7 de novembre, el Bloc4BCN acull la I Trobada de l'Ecosistema de Comunitats Energètiques de Catalunya, una jornada que vol generar un espai de trobada, reconeixement mutu, intercanvi i col·laboració entre federacions, cooperatives, entitats, ateneus cooperatius, administracions locals i altres actors vinculats a les comunitats energètiques. Amb el títol "*L'energia que coopera*", la trobada està organitzada per la Confederació de Cooperatives de Catalunya (CoopCat) i CoopsConsum, i promoguda per la Generalitat de Catalunya.

La I Trobada de l'Ecosistema de Comunitats Energètiques de Catalunya neix amb la voluntat de posar en comú els reptes que afronten avui les comunitats energètiques d'arreu del territori. Així mateix, vol ser un espai per debatre inquietuds compartides, tant operatives com normatives, i identificar les dificultats d'implementació, o les mancances en l'accés a recursos que encara limiten el seu desplegament. A partir d'aquest intercanvi, es pretén construir una visió compartida de futur per al sector, que ajudi a definir línies prioritàries de desenvolupament i possibles àmbits d'actuació conjunta.

Alhora, la trobada busca avançar cap a una estratègia col·lectiva que permeti sumar esforços, compartir recursos i coordinar accions d'incidència i desplegament sectorial. En aquest sentit, es volen explorar fórmules d'articulació estable entre els diferents agents actius per poder influir de manera conjunta en les polítiques públiques, la normativa i els marcs de finançament. L'objectiu final és que aquesta trobada no sigui un acte aïllat, sinó el primer pas cap a una coordinació estructurada i permanent de l'ecosistema de comunitats energètiques cooperatives de Catalunya.

La trobada començarà a les 9.30 h, amb una rebuda i cafè, i a partir de les 10.30 h tindrà lloc el primer bloc de continguts amb una taula rodona, moderada per Carla Millán de Cel Coop, que comptarà amb la participació d'Ermen Llobet (OECoop), Ricard Jornet (Som Comunitats), Gaia D'Elia (Batec) i Jordi Espinàs (Taradell Sostenible). Després es farà una dinàmica de grup moderada per FITES, que permetrà recollir inquietuds i reflexions compartides entre les persones participants.

La jornada continuarà a les 12.15 h explorant com poden intercooperar els diferents agents per assegurar el futur de les comunitats energètiques. En aquesta segona taula rodona hi participaran representants de l'Institut Català d'Energia (Òscar Sánchez), la Direcció General d'Economia Social i Solidària i el Cooperativisme (David Bonvehí), la Xarxa d'Ateneus Cooperatius de Catalunya (Mireia Franch), l'Agència Local de l'Energia d'Osona (Gil Salvans) i l'Oficina de Transició Energètica de la FMIT-ACM (Marta Marsó). La sessió serà moderada per Yaiza Blanch Górriz, presidenta de Coopsconsum, i anirà seguida d'una nova dinàmica de grup conduïda per FITES per afavorir la participació col·lectiva i la generació de propostes concretes. Finalment, a les 13.45 h es farà la cloenda de la jornada, un espai de posada en comú de les idees i conclusions sorgides al llarg del matí, així com de recollida de propostes fites per continuar treballant plegats en l'articulació del sector. Aquest tancament anirà a càrrec d'OECoop i FITES, com a síntesi i projecció de la feina feta durant la trobada.

Envellir a casa amb la cooperativa +65

Anna Pujol Navarro

Dies d'Agost Sccl

@diesdagost

L'envelliment de la població catalana és una realitat en augment, i que no només afecta les zones urbanes.

“El sistema capitalista no pot cuidar la vida, el conflicte capital-vida està en la base de la seva estructura”, explica Amaia Pérez-Orozco a la xerrada “Una economia per a la vida. Subversió feminista davant del sistema capitalista”, organitzada per l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central en la darrera edició de la Festa del Riu. “Les cures no han de ser allò que amaguem, sinó allò que posem al centre. Perquè la vida s'ha d'atendre i fer-la possible. Som vulnerables, hem de trencar el deliri d'immortalitat, reconèixer la nostra fragilitat i fer-nos-en càrrec de manera comunitària”, afegeix Pérez-Orozco.

En aquest sentit, què passa amb l'envelliment? Hi ha una certa cosificació de les persones amb dependència; n'hi ha moltes que volen envellir a casa seva i es troben en un entorn no adaptat, acompanyat d'una precarietat econòmica causada per unes pensions insuficients. Les polítiques d'habitatge adaptat o de cohabitatge sènior encara són escasses i poc accessibles, hi ha greus problemes de soledat no desitjada, aïllament social, manca d'atenció sociosanitària i, a més a més, ens trobem amb la bretxa

digital i l'exclusió en l'accés a molts serveis perquè són només digitals o poc adaptats.

Segons l'Idescat, la taxa de dependència entre la gent més gran de 64 anys actualment està al voltant del 30% a Catalunya, però si es manté la tendència, el 2040 vorejarà el 50%. Davant d'aquesta situació, hi ha diverses iniciatives que han sorgit amb propostes concretes d'habitatge, com cooperatives d'habitatge sènior (Walden XXI a Sant Feliu de Guíxols) o intergeneracional (La Borda a Barcelona, La Raval a Manresa). Per altra banda, també hi ha iniciatives que aprenen els serveis a les llars on les persones grans ja viuen, com la cooperativa +65.

Per encarar la vellesa de manera autònoma i poder “mantenir la qualitat de vida a la pròpia llar el màxim de temps possible”, la cooperativa sense ànim de lucre +65 va néixer a Taradell l'any 2021, segons explica la seva fundadora, Emília Bosch Marcet. “La idea em va sortir mentre pensava com volia envellir. No envellim de cop. Ara una cosa no la pots fer, un altre dia t'adones que no pots fer una altra cosa... Vaig pensar que la solució esta-

ria a trobar una manera de proporcionar serveis a persones jubilades. Som capaços de portar una vida normal i corrent i necessitar coses de manera puntual”, afegeix Bosch.

Als inicis, van començar fent quatre serveis a domicili i ara compten amb gairebé dues-centes persones sòcies i arriben a una quinzena de poblacions. “També hem començat a treballar per evitar l’aïllament i la sol·ledat no volguda en els àmbits emocionals, de socialització i comunitat, fent converses al voltant d’un cafè”, segons Bosch. Han aconseguit una evolució molt positiva. Tant, que ara ja ho dinamitza la mateixa gent participant. Organitzen passejades pel poble, on fan memòria i xerren una estona, en una activitat que té molt èxit entre les persones participants. Juntament amb la promoció d’activitats culturals o de tallers, són accions que permeten mantenir relacions amb l’entorn i un nivell òptim de facultats personals i de socialització.

+65 ofereix serveis orientats a les necessitats de les persones associades a la cooperativa de consum amb relació al manteniment de la seva llar, l’atenció domiciliària bàsica,

l’assessorament, jardineria, menjar a domicili, activitats, tallers i, fins i tot, servei de taxi. Lluís Torrents Tió fa quatre anys que ofereix el servei de taxi. Per ell, el més important és que les persones s’hi sentin còmodes i segures. Hi ha persones que utilitzen el servei de manera esporàdica, per anar al metge per exemple, i n’hi ha d’altres que el fan servir habitualment. Es tracta d’un dels serveis més demanats dins la cooperativa, juntament amb els de tintoreria i de jardineria. Segons Torrents, +65 és una iniciativa “valenta i necessària”.

Al vídeo de presentació de la cooperativa, les diverses persones sòcies coincideixen en la necessitat i efectivitat del projecte: “és una inversió en seguretat, perquè quan tens un problema necessites que amb una telefonada te’l resolguin”, expliquen, mentre animen la gent gran per tal que s’hi apunti. Les persones usuàries de +65 tenen prioritat a ser ateses per les empreses proveïdores i la cooperativa s’encarrega de trobar els serveis concrets i de fer d’intermediària en el pagament. Els serveis compten amb un preu tancat per a les persones sòcies, i les que no ho són paguen

Emilia Bosch va pensar que la solució estaria a trobar una manera de proporcionar serveis a les persones jubilades.

un 20% més per accedir-hi. També s’ofereixen serveis que porten a terme persones voluntàries i, d’aquesta manera, no tenen cap cost. Per exemple, acompanyaments i suport psicològic. La quota mensual és de cinc euros, amb la qual es cobreixen les despeses bancàries, de gestió del servei, de telèfon i digitals.

“

Els objectius de la iniciativa són poder encarar la vellesa de manera autònoma i mantenir la qualitat de vida a la pròpia llar el màxim de temps possible.

Les Trementinaires

Una de les novetats que s'han presentat enguany, a punt de complir els cinc anys de recorregut de la cooperativa osonenca, és la creació de la delegació Les Trementinaires, per als municipis de Caldes de Montbui, Bigues i Riells del Fai, Sant Feliu de Codines i Gallifa, al Vallès Oriental. “Fem nostres els principis i valors de +65 per fer arribar a la gent gran del nostre entorn els serveis que necessiten. Treballem des de la proximitat, perquè coneixem el territori, per garantir un tracte personalitzat, coordinades amb institucions públiques i privades d'atenció a la gent gran i fent activitats centrades en la qualitat de vida en la vellesa”, expliquen des de la delegació vallesana. Una de les primeres activitats que van fer va ser la xerrada “Com vull envellir?”, que van tenir lloc a Sant Feliu de Codines i va ser “tot un èxit” d'assistència, continuen.

La qüestió sobre com es vol envellir també centrava una de les trobades de la taula de cures de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central. Hi van participar +65 (Osona i Vallès Oriental), l'espai actiu de convivència i envelliment La Rosada (Lluçanès), la cooperativa d'acompanyament veïnal Recer (Bages), l'Associació pel dret a morir dignament (Bages), la cooperativa d'habitatge intergeneracional Cal Blanxart (Berguedà) i la Vocalia de solidaritat de l'associació de veïns Santa Eulàlia (Berguedà).

L'Emília celebra que la iniciativa pugui inspirar més gent. Els inicis de +65 van ser a Taradell, però de seguida es va obrir a més municipis osonencs com Vic, Roda o Montseny. Quan van contactar-hi per obrir la delegació al Vallès Oriental, Emília Bosch no ho va dubtar ni un moment i va oferir-los tota l'ajuda i el suport necessaris. El nom de Les Trementinaires va sorgir quan van recordar unes dones valentes que es dedicaven a la recol·lecció d'herbes remeieres, baixaven de les muntanyes i recorrien els camins de la vora dels seus pobles per oferir la seva saviesa i els seus productes per masies i pobles. “Eren guaridores, sàvies i valentes” l'àvia d'una de les fundadores de la delegació era trentinaire, expliquen.

Àmbit estratègic

+65 ha sigut un dels primers projectes cooperatius per viure la vellesa amb autonomia i benestar. Als inicis, pel seu caràcter estratègic, la Mancomunitat La Plana va donar-hi suport posant a disposició una persona tècnica per acompanyar la iniciativa. A més, l'Ajuntament de Taradell els va cedir un espai gratuït com a punt d'atenció i local i l'Ateneu Cooperatiu els va oferir assessorament gratuït.

Actualment, hi ha més iniciatives de l'economia social i solidària que vetllen per construir una nova mirada cap a l'envelliment i cap a les cures, com la cooperativa de treball i de consum Clara Ser Gran. No se sentien còmodes amb la manera com s'està tractant la vellesa i van voler transformar el model de cures des del respecte i no des d'un sistema mercantilitzat on les persones poden envellir segons els diners que tenen. Ofereixen assessorament perquè la gent gran pugui continuar vivint a casa, dissenyen cures personalitzades des de l'entorn familiar i coordinen recursos per assegurar que les persones puguin envellir amb el màxim benestar.

La cooperativa Més que Cures ofereix serveis de cura, neteja i acompanyament. “Tenim clar que es poden crear models alternatius de provisió de cures que proporcionen benestar i qualitat de vida, tant a les usuàries com a les treballadores i a les famílies. Ho fem des del valor social, com a iniciativa d'economia social i solidària, per oferir un servei i una atenció humana i propera, cen-

L'auca de +65
explica els serveis
de la cooperativa
de manera amena.

trada en les necessitats de les persones i lliure d'afany de lucre, i ahora, generem ocupació de qualitat", destaquen al seu web.

Ciutats i pobles

L'envelliment de la població catalana és una realitat en augment, i no només afecta les zones urbanes, sinó també les rurals, on la complexitat de la situació augmenta: hi ha menys serveis, més distància fins als centres d'activitat, dificultats de mobilitat a causa del transport públic limitat, menys professionals especialitzats i menys recursos. Ho explica la cooperativa de desenvolupament local Raïels, que aposta per models d'atenció comunitària, projectes intergeneracionals i suports adaptats a cada realitat local, fomentant que la gent gran pugui continuar vivint al seu poble, amb qualitat de vida i vincles socials.

Raiels creu important “replan-tejar els serveis per a la gent gran, tant a ciutats com a pobles”. Per això, cal buscar formes de portar serveis de proximitat a les persones grans que viuen a les zones rurals, escoltant de manera directa les seves necessitats, desitjos i inquietuds. Al mateix temps, això pot crear noves oportunitats de feina per a la població en edat activa d'aquests territoris. Moltes persones grans volen continuar vivint a casa seva i al seu poble, una opció que es coneix com “envellir a casa”, una opció que presenta diversos beneficis, però perquè funcioni cal que tinguin serveis a prop i habitatges adaptats a les seves necessitats.

L'actual sistema econòmic, en què la possessió ha esdevingut la religió dominant, ha dut els individus a competir en una cursa sense treva. Sembla que no hi hagi res més transcendent que ser els primers i mostrar-nos forts, quan la realitat ens ensenya que ni som perfectes ni podem tenir-ho tot. Assumir les nostres carències és el motiu que ha portat Sira Abenoza a escriure *No consentiràs pensaments impurs* (Fragmenta Editorial, a la seva col·lecció Deu Manaments). Doctora en Filosofia per la Universitat de Barcelona i de Societat, Política i Sostenibilitat per la Ramon Llull, Abenoza (Igualada, 1980) analitza les conseqüències que suposa perseguir la puresa i la perfecció en un mateix i, per extensió, en el conjunt de la societat. Amb aquest treball, precedit pels cursos a presons catalanes i projectes d'emprenedoria social a l'Amèrica Central, l'actual directora del Programa Vicens Vives interpel·la els diferents agents i institucions a promoure el diàleg com a antídote per combatre la neurosi col·lectiva a què ens condueix el capitalisme i assentar les bases d'un món que graviti entorn de la solidaritat i l'ajuda mútua.

Sira Abenoza:

Àlex Romaguera
Periodista
@AlexRomaguera

«L'afany per la riquesa ens aboca a la deshumanització més absoluta»

66

«La cultura puritana anglosaxona s'estén per tot el món i és la llavor del racisme, l'aporofòbia o la gerontofòbia.»

La teva darrera obra, *No consentiràs pensaments impurs*, s'inscriu en la col·lecció *Deu Manaments*, que fa referència als principis teològics que han regit el nostre comportament. Quin pes social tenen?

Des de l'església i les institucions de poder s'han transmès de forma més o menys explícita al llarg de la història. El problema és que la visió pluralista i multicultural que havien assolit en l'etapa moderna ha entrat en crisi.

Què ho ha propiciat?

S'ha instal·lat la idea que qualsevol idea, encara que sigui absurda i perillosa, s'ha de respectar. El repte, doncs, és de quina manera recuperem aquell comú denominador que ja no és teològic, sinó la base que ha de permetre'ns conviure des de la pluralitat.

La Declaració Universal dels Drets Humans, sorgida arran de la Segona Guerra Mundial, ja no serveix com a marc de consens?

Es dilueix en la mesura que el neoliberalisme i l'economia de lliure mercat s'han convertit en hegemònics, instal·lant una mirada antropològica de la llibertat basada en el fet que jo decideixo el que vull, penso, dic i faig, i res ni ningú –tampoc l'Estat– han d'intervenir per condicionar-me. De manera que les idees prèvies a partir de les quals podíem aprendre han quedat suplantades per allò que el mercat ens posa a l'abast, la qual cosa ens va empenyent a ser petits dictadors.

Les relacions humanes són les grans damnificades d'aquest procés?

Sí, perquè, quan només ens interessa aconseguir allò que ens han dit, la condició humana ja no és la que determina el vincle,

sinó la riquesa o la condició de classe. Una sèrie de paràmetres que ens porten a un escenari en el qual la gent entra en disputa, un dels tòtems dels sectors creixentistes.

Hem quedat atrapats en una lògica darwinista?

M'hi trobo quan ensenyo ètica a directius d'empreses. És habitual que, quan els pregunto la finalitat de la seva feina, responguin que es tracta de guanyar diners de la manera més ràpida i, si convé, amb mètodes que voregin la il·legalitat. En lloc de satisfer les necessitats de les persones, hi avantposen els interessos de les seves companyies. I això és terriblement perillós, perquè fa interioritzar entre el jovent que, només qui s'enriqueix, és imprescindible, mentre que qui queda enrere és inútil perquè no produeix. Se'ns guia, doncs, cap al principi segons el qual allò que et defineix és l'èxit que obtens, i qui també aspira a aconseguir-lo se'ns converteix en una amenaça, al qual hem de guanyar per fer-lo fora de la competició. Aquesta és la mecànica perversa que es va establint, un salt que ens evoca a la deshumanització més absoluta.

Això explica que estiguem tornant als liders que encarnen l'home fort?

El sistema busca que la persona que ens representi tingui el nivell d'idiotització que desitja per a la població. En són una prova Donald Trump, Javier Milei i altres líders populistes, els quals, en aquesta degeneració del liberalisme i el capitalisme, exacerben un discurs que, per molt que ens sobti, atrau sobretot aquells sectors que, malgrat la precarietat en què es troben, no pertanyen als de baix, sinó que estan en aquesta carrera darwiniana i contribueixen, sense adonar-se, a

dibuixar una línia separadora entre els que són escòria humana i un “nosaltres” que intentem complir amb els dictats del mercat.

La consigna *No consentiràs pensaments impurs*, que dona nom al teu llibre, és una invitació a trencar amb aquesta espiral?

Si parlo de la impuresa és per reivindicar que tots som vulnerables i depenem els uns dels altres. De fet, els qui afirmen que no depenen de ningú són els primers que, quan seran grans, els caldrà algú d'aquells que avui estigmatitzen pel seu color de pell, origen o categoria social. D'aquí ve, doncs, la necessitat de reconèixer que ni som perfectes, ni podem actuar al marge dels altres.

No entendre-ho, quins efectes té?

Ens deixa en mans d'un sistema econòmic que converteix les nostres pulsions en una mercaderia. En el cas de les dones, facilitant-los tota mena de productes que promouen una cosa que no és possible –una tendència extrapolable a altres aspectes de la vida: la mare perfecta, treballadora o ordenada– i, per als adolescents, promouent tractaments i hàbits dels quals deriven tota mena de trastorns i desordres alimentaris.

Com es combat l'obsessió per la puresa estètica?

És complicat, ja que s'hi afegeix el fet que les imatges a què estem exposats són irrealment perfectes, perfeccionades a partir d'una tecnologia. Volem assemblar-nos als àngels i, quan ens mirem al mirall, mai no estem a l'altura d'allò a què suposadament hauríem de tendir; i això alimenta el rebuig cap a nosaltres mateixos. Així és com entrem en una cursa desbocada, perquè de jove mai no podem tenir la imatge perfecta i, de grans, estarem condemnats a les arrugues, a la caiguda de la carn i als cabells blancs.

El sistema ens despulla de tota raó per domesticar-nos en les baixes passions?

Ens evoca a una lluita impossible per aconseguir la perfecció i la possessió, i això ens torna cada vegada més primaris, impulsius i neuròtics, fins al punt d'infantilitzar-nos. Es tracta d'una cosa bastant comuna en la cultura puritana anglosaxona, que s'estén per tot el món i que és la llavor del racisme, l'aporofòbia o la gerontofòbia. D'aquí ve –insisteixo– la necessitat de comprendre que, a diferència dels altres animals, els humans no som purs i tenim carències.

L'educació hauria d'ajudar a prendre'n consciència?

Per descomptat. Ha de preocupar canviar la mirada en què estem entrenats, consistent a convertir qualsevol oportunitat en negoci, i utilitzar el conflicte, no com a eina de confrontació, sinó per revisitar les nostres certeses i qüestionar els nostres actes des de la raó. De fet, és gràcies als conflictes que s'ha avançat en la conquesta dels drets dels treballadors o les dones, alhora que han servit per posar de manifest que el racisme és intolerable. En definitiva, hem de ser capaços de transformar el xoc en una oportunitat per assolir un horitzó de felicitat que, per separat, no som capaços d'imaginar. Només cal que les idees es posin sobre la taula i entrin en joc a través de l'escolta.

Les pantalles són un fre per a aquesta escolta activa?

En tant que ens aïllen i atomitzen, sí, perquè ens priven d'establir lligams i consensos per sortir col·lectivament d'una determinada situació. Al marge que, en fer-nos captius des d'una lògica productivista, normalitzen retòriques enganyoses que ens porten a viure la realitat des de posicions polaritzades o antagòniques, en la qual l'estètica s'imposa a l'ètica i a les reflexions més elevades.

En què es manifesta?

Ho veiem als mitjans de comunicació i els polítics que hi apareixen, dels quals s'exhibeix més el debat que no el diàleg. Si hi hagués diàleg, entès com l'experiència radical d'estar disposat a viatjar a

GLÒRIA SOLSONA

Sira Abenoza és doctora en Filosofia per la Universitat de Barcelona i de Societat, Política i Sostenibilitat per la Universitat Ramon Llull.

través de la raó de l'altre, ens estalviariem la ridiculització i la banalització de l'adversari, i es podrien assolir consensos en temes importants, cosa de la qual ens beneficiariem tots. I després hi ha el fenomen de l'antifeixisme, on es dona la paradoxa que, en oposar-se al feixisme, l'està visualitzant i retroalimentant. I encara que és inevitable, perquè el discurs feixista fa bullir la sang, considero que seria més útil buscar espais i meca-

nismes d'interlocució. Perquè el clima confrontatiu ens porta a actuar amb les vísceres, en lloc de generar estratègies de deliberació que, a banda de permetre'ns identificar les causes d'aquestes posicions, servirien per aprofundir en el sentiment de comunitat.

En què hauria de consistir aquesta deliberació?

Al meu entendre, posar en joc els teus pensaments per eixamplar-los amb els dels altres. Al capdavant, una humanitat sana és aquella que, quan pensa, incorpora noves mirades, pren consciència de la manera com les nostres idees afecten els altres i, si algú té una desgràcia, ens desporten el desig de cuidar-lo i ajudar-lo. Aquest és el repte, sabent que no és fàcil, i menys en un món on predomina la immediatesa i el rendiment material.

El cooperativisme pot ser una eina important per a estimular-lo?

Ho és en la mesura que fa prevaldre l'ètica i el debat en totes les seves accions, alhora que ajuda a desactivar les lògiques de l'enfrontament per entomar qualsevol repte i, a còpia d'estimular l'obertura de la ment i la humilitat, té en compte el bé comú. En aquest sentit, és una gran escola de comportaments cívics.

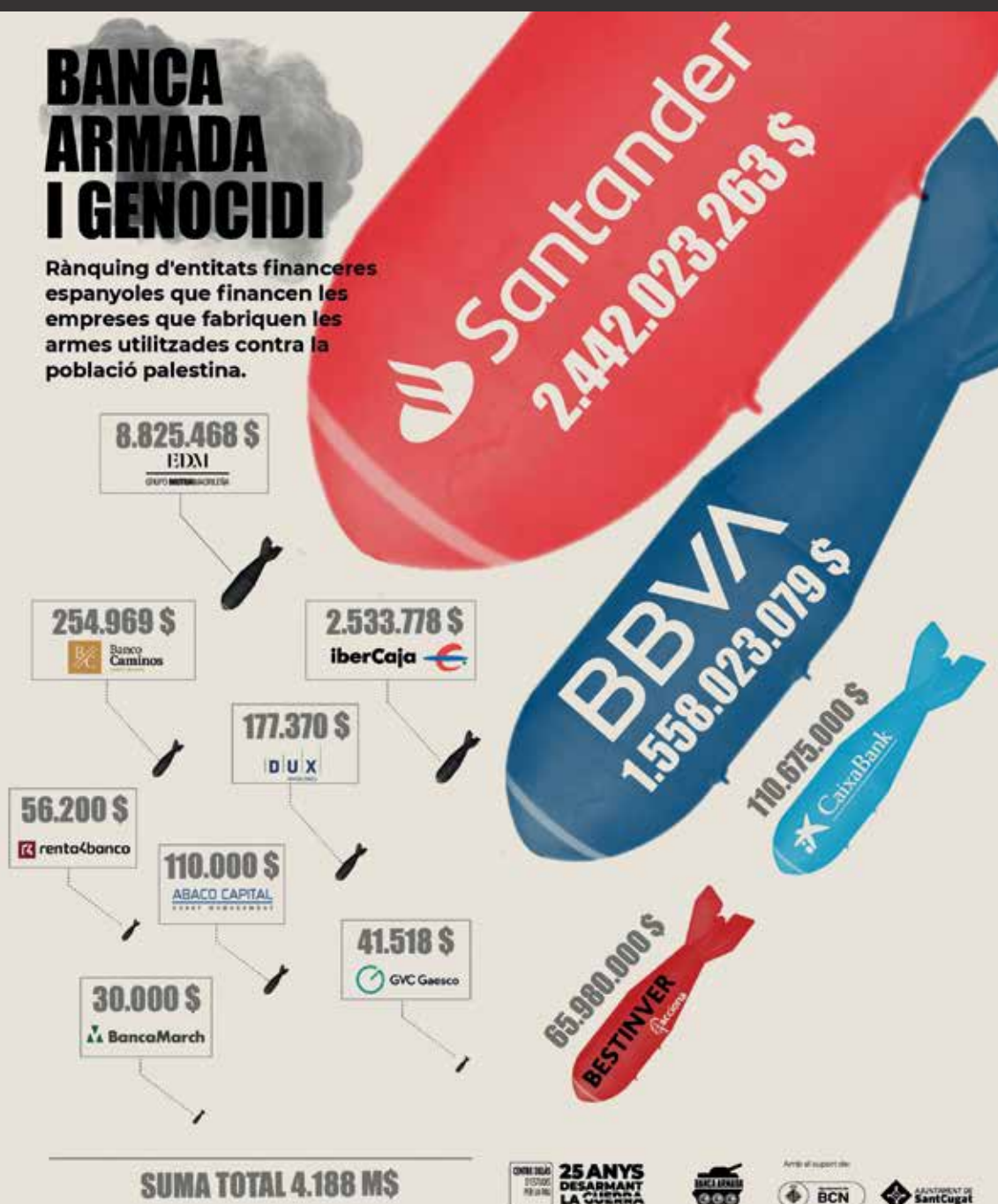
“**«A còpia d'estimular l'obertura de la ment i la humilitat, el cooperativisme és una gran escola de comportaments cívics.»**

Davi Montesinos
Centre Delàs d'Estudis per la Pau
@CentreDelas@mastodon.social

EL COSTAT FOSC DEL TEU COMPTA BANCARI: **ESTÀS FINANÇANT LA GUERRA?**

BANCA ARMADA I GENOCIDI

Rànquing d'entitats financeres espanyoles que financen les empreses que fabriquen les armes utilitzades contra la població palestina.

És possible que els bancs en què confies per gestionar els teus estalvis estiguin invertint en empreses que fabriquen armes, míssils i drons utilitzats en conflictes com els d'Ucraïna o Gaza.

Sabies que els teus diners podrien estar finançant la guerra? És possible que els bancs en què confies per gestionar els teus estalvis estiguin invertint en empreses que fabriquen armes, míssils i drons utilitzats en conflictes com els d'Ucraïna o Gaza. D'aquesta manera, sense voler-ho, podem estar contribuint a aquesta maquinària de destrucció amb cada transacció, actuant de manera incoherent amb els nostres valors socials. I, en molts casos, ni tan sols en som conscients.

Segons l'Informe 71 del Centre Delàs d'Estudis per la Pau, titulat *El negoci dels bancs en el bel·licisme global*, entre 2022 i 2024 es van destinar a les empreses armamentistes 279.000 milions de dòlars des de les entitats financeres. Els guanys van superar els 80.000 milions d'euros. Els bancs implicats –com BBVA, Santander, CaixaBank, Sabadell, Ibercaja i Bankinter– van obtenir beneficis per valor de 181.000 milions.

La Campanya Banca Armada (bancaarmada.org) va néixer precisament per visibilitzar els vincles de nombroses entitats bancàries espanyoles amb empreses fabricants d'armament, a través del seu finançament. Entre les seves accions destaca la intervenció en les juntes d'accionistes dels grans bancs amb l'objectiu de denunciar públicament aquestes inversions en empreses que fabriquen productes que alimenten guerres, violències i sofriment.

El 21 de març de 2025, al costat d'una companyia de Setem, vaig intervenir en la junta d'accionistes del BBVA per denunciar que aquest banc finança companyies proveïdores d'armes a l'exèrcit israelià, responsable de massacres contra la població civil palestina. En una altra intervenció, assenyalava que el BBVA continua apostant pel rearmament i la indústria militar, malgrat els crims de guerra documentats per l'ONU. La resposta no va ser el silenci, sinó negacions i apel·lacions a la normativa internacional i a les polítiques de responsabilitat social corporativa, sense assumir cap responsabilitat ètica.

EL NEGOCI DE MATAR, RENDIBLE I A L'ALÇA

Des de l'inici de la guerra a Ucraïna i el genocidi en Palestina, les accions d'empreses armamentistes s'han disparat: Rheinmetall, +685%; Leonardo, +383%; *Indra, +100%. La guerra és un bon negoci... per a alguns, mentre uns altres paguen el preu amb les seves vides. La Comissió Europea planeja triplicar la despesa militar fins a aconseguir els 800.000 milions d'euros i destinar entre un 4% i un 5% del PIB a defensa. I ho pagarem entre tots. La pregunta és: volem un continent que inverteixi en bombes o bé en escoles, hospitals i energies renovables? Per què matar resulta tan rendible?

La guerra és un dels negocis més lucratius del segle XXI. No es tracta només de geopolítica o seguretat nacional, també de mercat: les empreses d'armes cotitzen en borsa i, amb cada bomba, frontera militaritzada o conflicte, el valor de les seves accions augmenta. Com més temps duren les guerres, més diners guanyen. Aquesta rendibilitat no sorgeix sola: els bancs les financen, hi inverteixen, compren bons, atorguen crèdits i obtenen beneficis rècord, mentre milions de persones sofreixen. Tot això emparat en polítiques de responsabilitat social corporativa o en normatives sobre comerç d'armes que justifiquen l'injustificable.

A Espanya, els nostres principals bancs estan directament implicats. BBVA, Santander, CaixaBank i altres han finançat amb gairebé 10.000 milions de dòlars empreses fabricants d'armes, les quals, en molts casos, han estat utilitzades en crims de guerra. Companyies com Airbus, Indra, Navantia, Boeing, Leonardo o General Dynamics han rebut finançament d'entitats espanyoles per fabricar avions de combat, míssils, tancs i drons. Algunes, fins i tot, participen en el manteniment d'armes nuclears.

I no parlem tan sols d'empreses privades. També hi intervé l'Estat. El Banc Europeu d'Inversions ha doblat el seu finançament al sector de la defensa, la qual cosa suposa un augment significatiu dels recursos destinats a les empreses d'armament. El SEPI, el hòlding públic, participa en els consells d'administració d'unes quantes companyies d'aquestes.

QUÈ FAN AMB ELS TEUS DINERS?

És difícil saber en què inverteixen realment els bancs els teus diners. Encara que es promocionen amb polítiques de responsabilitat social corporativa (RSC), moltes vegades no és més que una façana. Per exemple, alguns bancs espanyols no especifiquen si les seves inversions respecten els drets humans i promouen la pau.

Els teus diners podrien estar finançant la producció d'armes. Les grans institucions financeres, en nombroses ocasions, es converteixen en còmplices de la violència i la destrucció. La falta de transparència en les seves operacions impedeix que la ciutadania sàpiga a què està contribuint, la qual cosa permet que aquest model continuï funcionant sense qüestionament.

UNA ALTRA MANERA DE FER BANCA ÉS POSSIBLE

Enfront d'aquest sistema corrupte, existeix una altra manera de fer banca. Fiare Banca Ètica, Coop57 o Triodos Bank són exemples d'entitats que han decidit no finançar la indústria armamentista. I ho deixen clar: no finançaran mai la producció d'armes. La Global Alliance for Banking on Values (GABV), una xarxa internacional de bancs compromesos amb la sostenibilitat i la justícia social, assenyala que el 73% dels seus membres ja compta amb polítiques explícites d'exclusió del sector armamentista.

Les finances ètiques donen suport a projectes socials, ecològics i culturals, com cooperatives, energies renovables i habitatge social. I, sobretot, són transparents: saps on són els teus diners i en quines causes s'utilitza. No es tracta només d'una opció financera, sinó d'una posició política: triar la pau sobre la guerra, la sostenibilitat sobre la destrucció.

QUÈ HI POTS FER TU?

És una tendència creixent i cada vegada més persones es pregunten: què fan els meus diners quan no els miro? No cal ser activista per començar a actuar. Aquí tens alguns passos pràctics:

- Pregunta al teu banc si finança armes. Si no et respon, sospita.
- Informa't amb campanyes com Banca Armada, que publiquen dades i noms de bancs implicats.
- Participa en moviments socials que exigeixin responsabilitat financera: signa peticions, assisteix a reunions o canvia de banc.
- Canvia de banc. Tria banca ètica. És un gest poderós i cada vegada més senzill. La transició és fàcil i et permet controlar com s'utilitzen els teus diners.

La guerra és un dels negocis més lucratis del segle XXI. No es tracta només de geopolítica o seguretat nacional, també de mercat.

SI NO DESARMEM LA BANCA, NO POSAREM FI A LA GUERRA

La guerra no se sosté sense diners, i aquests diners, en part, surten dels nostres estalvis. Canviar de banc no és només un tràmit: és una decisió política que ens empodera. Si volem un món més just, hem de començar a desarmar l'economia que finança la guerra. Perquè no n'hi ha prou amb oposar-se a la guerra: també hem de deixar de finançar-la. Apostar per les finances ètiques no sols és una opció financera, sinó també una posició i una proposta de pau.

Mentre alguns es lucren amb la mort, nosaltres triem finançar la vida. Mentre alguns converteixen la guerra en negoci, nosaltres insistim que la pau també es pot finançar. I tu? Estàs amb els que s'enriqueixen amb la guerra o amb els que aposten per un futur en pau? Tu decideixes.

Publicat originalment a Valor Social (valorsocial.info)

PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2025

ACTE DE LLIURAMENT

LLIURAMENT DELS PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2025

Redacció
@rocagales

- La novena edició dels guardons va comptar amb vint-i-set treballs presentats de dotze centres universitaris d'arreu del país.
- Es van premiar treballs sobre temes com l'habitatge al Pirineu, la gestió comunitària de l'aigua, la compra pública responsable o el finançament amb títols participatius.
- L'acte, que va ser presentat per l'actriu Marta Tricuera, va comptar amb l'acompanyament musical de Jazzul Quartet.

Foto de família amb totes les guanyadores, el Director general, David Bonvehí i membres del Jurat dels Premis.

L'acte de lliurament dels Premis economia social 2025 va tenir lloc el passat 8 d'octubre a l'auditori de La Lleialtat Santsenca de Barcelona. Es tracta de la novena edició dels Premis als millors treballs universitaris sobre economia social i cooperativisme, que enguany ha comptat amb vint-i-set treballs presentats, de trenta-vuit persones participants, provinents de dotze centres universitaris d'arreu del país.

Convocats per la Fundació Roca Galès en el marc del Programa d'Economia Social de la Generalitat de Catalunya, els guardons reconeixen els millors treballs de cursos d'especialització, de final de grau, de final de màster i de final de postgrau en aquesta temàtica.

Durant la benvinguda institucional, es va destacar el vessant transversal de l'economia social i solidària, que pot fer "forat en moltes de les formacions polítiques de l'arc parlamentari i les sensibilitats que hi ha al país" –segons el director d'Economia Social i Solidària, i el Cooperativisme, David Bonvehí–, que va afegir que el sector està "molt ben posicionat i és punta de llança".

La presidenta de la Fundació Roca Galès, Bet Tena, va destacar al seu torn que, a més de celebrar projectes, els guardons volen sobretot "celebrar les persones i comunitats que, amb esforç i dedicació, fan possible que l'economia sigui per a les persones i no per al capital". També va donar les gràcies a totes les estudiants que han participat a la convocatòria d'enguany, al jurat, a l'equip de persones que han fet possible la convocatòria i l'acte de lliurament dels premis, i, sobretot, a les guardonades, que va titllar d'"inspiració i motor".

L'acte, que va ser presentat per l'actriu Marta Tricuera, va comptar amb l'acompanyament musical de Jazzul Quartet. A la finalització de l'acte es va anunciar que el 2026 hi haurà una nova convocatòria dels Premis economia social, que s'obrirà ben aviat a la recepció de treballs.

UN PREMI ESPECIAL

El treball *Isaura, recuperar la cultura de l'aigua des de les comunitats hidríques urbanes*, d'Oriol Cruz Trullàs i Júlia de la Fuente Carbonero (Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès – Universitat Politècnica de Catalunya), va guanyar el Premi Especial d'Economia Social pel seu caràcter innovador sobre un tema de gran interès i impacte com és la gestió comunitària de l'aigua, segons el jurat dels premis. *Isaura* proposa un model social de

gestió integral de l'aigua, articulat a partir de comunitats hidríques urbanes, que ens permetin recuperar la cultura i els usos socials de l'aigua.

ELS PRIMERS PREMIS: HABITATGE AL PIRINEU, COMPRA PÚBLICA RESPONSABLE I ESTRATÈGIES DE SOSTENIBILITAT EN LES COOPERATIVES AGRÀRIES

El treball *Projecte Trenchalòs, cap a una estratègia comuna de desmercantilització de l'habitatge al Pirineu català*, d'Arnau Corberó Rifà (Universitat de Lleida), va guanyar el primer premi al millor treball de final de Màster.

Trenchalòs aborda les greus dificultats d'accés a l'habitatge habitual, en aquest cas al Pirineu. Ho fa amb rigor, tot combinant adequadament els testimonis personals, les dades i les aportacions de l'autor. Es tracta d'una proposta innovadora, replicable i factible per impulsar fórmules de tinença col·lectiva i models no especulatius com les cooperatives en cessió d'ús, mitjançant la creació d'una estructura de custòdia de sòl comunitària.

L'estudi *La contractació pública responsable, nou horitzó i tendència per a l'economia social i solidària*, de Sandra Carmona Pedrosa (Institut Metròpoli, Universitat Autònoma de Barcelona), es va endur el primer premi al millor treball de Postgrau.

Aquest treball analitza el potencial de la contractació pública responsable com a eina estratègica per enfortir l'economia social i solidària (ESS). A partir del nou Projecte de Llei de l'ESS de Catalunya (2025), s'estudia com la compra pública pot anar més enllà d'una funció administrativa i esdevenir una palanca de transformació econòmica i democràtica. Es culmina amb la proposta "ESS Lícita", que combina formació i acompanyament tècnic per facilitar l'accés de les cooperatives a la contractació pública, especialment en entorns rurals. Aquesta iniciativa sorgeix d'experiències reals i aposta per construir un model replicable i arrelat, capaç de revertir desigualtats i consolidar una economia transformadora orientada al bé comú.

Pel que fa al primer premi al millor treball de final de Grau, va ser per a l'*Estudi exploratori d'estratègies de sostenibilitat en les cooperatives agràries*, de Carlos Antonio Olona Albalat (Universitat de Lleida). El jurat el va destacar com un molt bon treball de fi de grau, tant pel seu contingut, com per la metodologia emprada. En definitiva, constitueix una bona aportació al cooperativisme agrari català i de molta actualitat i utilitat.

ELS SEGONS PREMIS: ÈTICA EMPRESARIAL I ECONOMIA CRÍTICA PER A INFANTS

El segon premi al millor treball de final de Màster va recaure en l'estudiant de la Universitat Oberta de Catalunya, David Budó Martí, pel seu treball sobre Ètica empresarial a través del reconeixement laboral a les cooperatives. El jurat el va valorar com un treball excel·lent en el pla teòric i conceptual, amb un ús molt ric de fonts filosòfiques i econòmiques per repensar el cooperativisme des de l'ètica i el reconeixement laboral. Aquest aporta una visió innovadora i ben articulada sobre com les cooperatives incorporen una ètica d'empresa que permet i facilita el reconeixement laboral de la figura de sòcia treballadora en totes les seves vessants.

DIES D'AGOST

David Bonvehí, director general d'Economia social i solidària i el Cooperativisme, amb les guanyadores del Premi Especial, Oriol Cruz i Júlia de la Fuente.

DIES D'AGOST

Bet Tena, Presidenta de la Fundació Roca Galès va cloure l'acte amb un vibrant discurs.

El segon premi al millor treball de final de Grau va recaure en Judit Arranz Espar, de la Universitat de Barcelona, amb el treball *Economia per a infants. Construint una consciència crítica a través del jo*. Es va considerar un treball molt interessant que aborda l'economia als centres educatius d'una manera àmplia, tractant no solament l'economia capitalista sinó també l'economia crítica i especialment l'economia social. Concretament, proposa un joc educatiu que introdueix als infants diferents models econòmics, com l'economia circular, l'economia del bé comú, l'economia de lliure mercat o capitalisme pur i l'economia planificada, d'una manera didàctica i interactiva.

NOVA CATEGORIA: TREBALL DE CURS D'ESPECIALITZACIÓ

El premi al millor treball de Cours d'especialització, categoria estrenada enguany, va ser per al treball *Propuesta de financiación ajena mediante la emisión de títulos participativos para la Cooperativa Popular de Vendedores Ambulantes de Barcelona, SCCL (Top*

Manta), de Nelson Adrián Calles Blanco (Tecnocampus Mataró – Universitat Pompeu Fabra), per ser “una proposta de finançament real i viable per a una cooperativa catalana amb alt impacte social i comunitari”, segons el jurat. En concret, el treball proposa la creació a la cooperativa Top Manta d'un instrument financer legal, ètic i viable, com l'emissió de títols participatius, que permeti captar fons de la seva comunitat de suport (clients, donants i voluntaris) sense necessitat que aquests siguin socis. Aquesta eina ajudaria a finançar l'expansió del projecte, diversificar ingressos i generar més ocupació, de manera que reforçaria el seu impacte social i el seu compromís amb la justícia global.

EL JURAT

Enguany, el jurat va valorar positivament els treballs orientats a donar respostes innovadores a reptes actuals de la societat, com noves formes de produir, de consumir i d'habitar, de gestió amb impacte des del cooperativisme, la continuïtat d'activitats econòmiques en forma de cooperativa, així com altres reptes de l'economia social.

Tanmateix i seguint la directriu de les darreres edicions, enfront de l'emergència climàtica actual, el jurat va valorar especialment els treballs que vinculen l'economia social o les cooperatives amb la transició ecosocial i que avancen en la superació del model econòmic actual vers una democràcia econòmica, justa, sostenible i compatible amb la vida, les persones i el planeta.

Enguany, el jurat dels Premis economia social ha estat constituït per Elena Bernet (Confederació de Cooperatives de Catalunya), Yolanda Montegut (Fundació Roca Galès), Eloi Serrano (Tecnocampus Mataró – Universitat Pompeu Fabra), Carla Liébana (LaCoordi - Comerç Just i Finances Ètiques), Jordi Rojas (Federació de Cooperatives de Consumidores i Usuaris de Catalunya) i Glòria Estapé (Universitat Autònoma de Barcelona).

ELS PREMIS ECONOMIA SOCIAL

Els Premis economia social tenen per objectiu impulsar l'alumnat universitari amb inquietuds socials i fomentar l'especialització en aquestes àrees de coneixement. Reconeixen els millors treballs de Fi de Grau i Postgrau, treballs i articles de Fi de Màster i treballs de Cursos d'Especialització realitzats en universitats catalanes públiques i privades, i dedicats a temes relacionats amb l'economia social o el cooperativisme.

- El Programa d'Economia Social té l'objectiu de posicionar l'economia social i cooperativa com a peça clau per a la construcció d'un model econòmic més social, democràtic i inclusiu:
- Per una **economia d'oportunitats** amb empreses democràtiques que generen feina estable i de qualitat.
- Per una **economia adaptada als nous temps** amb organitzacions que creixen de manera sostenible i s'internacionalitzen.
- Una nova **economia per a un nou país**, arrelada al territori, que cohesiona i emprèn amb valors.

EL SALTO

TRES MODELS, UN ECOSISTEMA

Sergi Rufat Noverraz

Tandem Social
@TandemSocial

L'economia social, el tercer sector i les empreses de capital amb impacte social responen a lògiques distintes, però poden complementar-se.

En els darrers anys, l'impacte social s'ha convertit en un terme habitual en la inversió, l'emprenedoria i les polítiques públiques. Sota aquesta etiqueta conviuen enfocaments molt diferents, i reconèixer aquesta diversitat és clau per a entendre les seves interaccions i per a mantenir la credibilitat de l'ecosistema davant d'apropriacions interessades.

Aquest article planteja entendre l'economia d'impacte com un ecosistema compost per tres models: l'economia social, el tercer sector i les empreses de capital amb impacte social, en constant interacció amb actors com administracions, universitats, empreses tradicionals o inversors. Analitzar com cada model aborda qüestions com el propòsit, la governança, el finançament o l'avaluació de l'impacte permet veure tensions, però també oportunitats de complementarietat.

En aquest context, la participació, la transparència i la governança democràtica són més que principis ètics: són estratègies de futur que reforcen l'impacte intern i la resiliència de les organitzacions en temps de constants canvis socials, econòmics i ambientals.

TRES MODELS

L'economia social es reconeix pels seus valors que posen per davant les persones i el fi social. Està formada per cooperatives, mutualitats, fundacions, associacions, societats laborals, empreses d'inserció, centres especials d'ocupació, confraries de pescadors i societats agràries de transformació que posen les persones i la finalitat social per sobre del capital. El seu motor són la seva base social i les persones treballadores, i el capital s'entén només com una eina al servei del propòsit col·lectiu i en cap cas com un fi en si mateix.

Per part seva, el tercer sector social es caracteritza pel seu arrelament comunitari i la seva vocació transformadora. L'integren entitats sense ànim de lucre que treballen per la inclusió, la cohesió i la justícia social, moltes vegades a través de la defensa de drets i l'atenció directa a col·lectius vulnerables i l'activació de la ciutadania a través del voluntariat. En aquest model, el capital és un instrument per a sostenir la missió, i la totalitat dels recursos es reinverteix en ella: no hi ha repartiment d'excedents.

Finalment, les empreses de capital amb impacte social situen la missió en el centre de la seva activitat empresarial. Poden tenir formes jurídiques fora de l'economia social formal, però prioritzen generar impacte abans que benefici i busquen fórmules de sostenibilitat que els permetin reinvertir en la seva causa. No incorporen la governança democràtica ni la participació com a principis rectors i accepten la retribució al capital.

DIVERSITAT I INTERACCIÓ

L'economia d'impacte reuneix tres models diferents amb una mateixa voluntat d'impacte però amb diferents estratègies i visions. L'economia social aporta democràcia, centralitat de les treballadores i transformació social a llarg termini; el tercer sector, arrelament comunitari, el voluntariat i la capacitat d'acció directa; i les empreses de capital amb impacte social, fortaleça en comunicació, màrqueting al servei de l'atracció d'inversió. El veritable valor no rau en la suma aritmètica d'aquestes peces, sinó en el potencial d'aprenentatge i innovació que s'obre quan entren en interacció.

En l'economia social i en el tercer sector, el mesurament de l'impacte està lligat a la confiança comunitària i a la rendició de comptes davant les bases socials i les administracions públiques. En les empreses de capital amb impacte social, en canvi, es converteix en un recurs estratègic per a atreure inversió i consolidar legitimitat. Que el pes de l'avaluació augmenti en el conjunt és positiu, encara que el repte està a assegurar que no es redueixi a una mètrica al servei del capital.

En el pla del finançament, l'economia social i el tercer sector es recolzen en les aportacions de capital de les sòcies, la banca ètica, subvencions i convenis públics, mentre que les empreses de capital amb impacte social giren entorn de l'atracció de grans capitals privats. Aquesta diferència condiciona la velocitat de creixement, així com la dependència externa, deixant en mans del capital d'inversió l'impacte a llarg termini i l'exigència de rendibilitat econòmica a curt termini.

Així, dins de l'economia d'impacte conviuen dues lògiques: una de centrada en el capital econòmic i una altra en el que podríem dir factor comunitari, basat en la participació, la inversió col·lectiva i la reinversió d'excedents. En aquest marc, els instruments

En l'economia social i en el tercer sector, el mesurament de l'impacte està lligat a la confiança comunitària i a la rendició de comptes davant les bases socials i les administracions públiques.

Espai Germanetes de gestió assembleària veïnal, a l'Eixample de Barcelona

híbrids, els préstecs participatius o la inversió ètica poden ser eines per a escalar sempre que respectin els principis rectors de governança democràtica i transparència, que aporten legitimitat a l'ecosistema.

En aquest joc d'encaixos entren també les empreses tradicionals, cada vegada més bolcades en discursos de sostenibilitat. La seva participació pot sumar recursos i visibilitat, però també representa un risc. Quan l'impacte es converteix en simple etiqueta, apareix l'*impact washing*, que erosiona la confiança i difumina la frontera entre la transformació real i el màrqueting buit. Aquí la governança és decisiva: sense mecanismes que posin les persones i el propòsit per sobre del benefici, la credibilitat del conjunt s'esquerda.

Els tres models que conformen l'economia d'impacte comparteixen una voluntat explícita de transformació social i ambiental. Aquesta coincidència no implica uniformitat: les seves diferències, ben gestionades, poden ser font d'aprenentatge mutu i d'innovació.

D'aquí la importància d'enfortir estructures participatives i transparents, capaces de donar coherència interna i resiliència a les organitzacions en un context de canvis socials, econòmics i ambientals. Al mateix temps, és imprescindible mantenir tallafocs enfront de l'*impact washing* i garantir que la governança democràtica sostingui la credibilitat del conjunt. Només així la diversitat d'aquest ecosistema podrà desplegar-se en la seva veritable capacitat transformadora.

Publicat originalment a Alternativas Económicas, 139, octubre de 2025.

INTERRELACIÓ RECÍPROCA

Dani Jover Torregrosa
Educador i humanista

“No es pot dicotomitjar la teoria de la pràctica. Coneixement és el procés que resulta de la praxi permanent dels éssers humans sobre la realitat.”

Paulo Freire

En una trobada amb Paulo Freire celebrada al gener del 1988 a Can Fulló (Maresme), amb Enric del Río i els companys i companyes del Col·lectiu Ronda, a una pregunta de l'amic Joan Lluís Jornet ell ens digué irònicament que l'educació per si sola no canvia el món..., però sí que pot canviar les persones que es comprometran a canviar el món. L'educació té un paper estratègic en la construcció de la consciència crítica i en la superació de l'alienació col·lectiva. L'educació per ella mateixa i ella sola res podria fer. Però tampoc ho aconseguirien altres accions polítiques i culturals sense la consciència organitzada de les majories. I l'educació ajuda a canviar les persones disposades a millorar la societat. Perquè hi ha una baula perduda per a humanitzar-nos que es diu fraternitat. La vertadera riquesa i font de felicitat és la passió per complir la teua pròpia vocació. Hem comprovat que l'esperit crític i la consciència neta sempre són una font inesgotable de creativitat i cooperació que ens proporciona una riquesa inèdita i, a més, molta energia!

Anem per parts

Sabem que qualsevol ésser viu no té existència autosuficient, és vulnerable i, en conseqüència, social i relacional. Totes les persones som interdependents, ecodpendents, i interactuem relacionant-nos entre el temor i l'esperança. Ningú pot conèixer ni abastar-ho tot, som una mica més que el resultat de la nostra educació i acoblament estructural al medi i al temps, barrejat amb el nostre desig i necessitat d'autonomia. Perquè la llibertat no és el que se'ns atorga, sinó alguna cosa que construïm a partir de la nostra capacitat de discerniment, de la nostra capacitat de llegir i interpretar el món, una claredat que descobrim amb el nostre anhel irremplaçable.

¹Totes les persones tenim un nom propi i necessitem algú que ens cridi per ell. Necessitem que els altres ens acceptin i ens identifiquin. Si ningú ens reconeix ni ens crida, a poc a poc deixarem d'existir, perduts en la indiferència de l'anonimat.

En escoltar aquestes persones humils i sàvies narrar les seves històries plenes d'humanitat, però amenitzades amb detalls d'humor, secrets i consells, perceps que en l'acte de parlar també han complert una petita esperança: han salvat de l'oblit part del que estimaven, com una herència i, d'aquesta manera, irradien la força de la seva humanitat arrelades en els elements més senzills: la terra, l'aigua, el foc, l'aire... Sempre parlen amb molt de respecte del valor del treball decent, del sacrifici, de la generositat, de la satisfacció de recollir fruits després d'haver conreat la terra, d'aprofitar l'aigua i reciclar sense malbaratar, de ser humils però no humiliats davant de la prepotència i l'excés. Aquests aspectes segueixen sent una mica més que símbols referencials, són la substància d'allò que és real sense els quals la vida no seria possible.

Amor a la vida

Aquest amor a la vida i, per tant, als nostres germans i germanes no solament és el que ens fa humans, sinó que és la base de totes les aspiracions teòriques i pràctiques que han donat origen a la ciència i a la cultura. Saber que algú ens espera, ens acull i, en dir el nostre nom, ens atorga identitat i ens retorna el reconeixement primari, base de la pròpia acceptació.

Aquestes persones ens ajuden a donar significat a l'existència dels altres i en aquest procés també trobem el sentit a la nostra. Reconeixem que si estar en la seva companyia ens infon una profunda sensació de seguretat, alegria i benestar, escoltar-los ens fa millors perquè aprenem a pensar i sentir diferent, a escoltar i mirar d'una altra manera. Tenen la capacitat de crear conscientment les condicions per mantenir relacions amables amb la gent gràcies a la seva cortesia i a iniciatives creatives plenes d'humor i alegria. Saben congregar al seu voltant gent diversa i crear atmosfera positiva i acollidora per als intercanvis i la generació de coneixements amb comunicació fluida, per això ens agrada estar amb elles compartint la seva presència i figura..., i si és al voltant d'una taula compartint bon menjar, pa, llibres, roses i vi, millor!

En el record experimentem l'entusiasme dels retrobaments inèdits amb persones i paisatges. Evoquem les sensacions de la primera vegada perquè hi ha alegries que únicament es revelen per a qui les desitja sincerament.

En aquest espai de rememoració i agraïment és possible reconèixer la fidelitat a projectes vitals, juntament amb la confiança i generositat de persones significatives. És un exercici que ve de gust fer en aquest temps propici, quan ens meravella la llum de tardor i ens desvetlla la consciència crítica.

TOTES LES PERSONES SOM INTERDEPENDENTS, ECODPENDENTS, I INTERACTUEM RELACIONANT-NOS ENTRE EL TEMOR I L'ESPERANÇA.

Aquests pensaments i l'agraïment ens ajudaran a ser lliures davant la cobdícia de riqueses, la crescuda superba o l'afany de poder. Tot projecte d'educació conté elements ètics, polítics, epistemològics i pedagògics, els quatre pilars que tot model educatiu conté.

I més Freire...

Freire també ens deia que no hi ha educació neutra, com no hi ha ciència ni tecnologia neutres... Sempre s'estableix una relació directa de l'educació amb coneixement, consciència, ètica, presa de posició, organització i poder... Però despertar i desenvolupar una vocació requereix de bellesa, espai i silenci. Un savi equilibri entre respecte a la pròpia ipseïtat, preservant la pròpia intimitat, i intercanvi de pensaments i sentiments amb els altres. Aquest procés enriqueix mútuament, ja que el coneixement pot portar a desenvolupar la consciència crítica

Una educació que procura temps i espais per al silenci i el diàleg creatiu sense exhibicionismes obre les possibilitats per a cultivar el sentit de fraternitat aplicat en la vida quotidiana. Perquè la fraternitat és alhora una disposició interior i un contingut exterior que es tradueix i manifesta en actituds i capacitat d'actuar respectivament. Sense aquesta dimensió activa, no és real. Si no s'experimenta i es viu no serveix de res, es queda en xerrameca i intenció buida. És preferible la vivència directa de les coses per aprendre per si mateix que els llibres de text on jauen embalsamats coneixements inerts. No hi ha fraternitat possible sense experimentar esperança. L'esperança és el fil de plata que remet a la Humanitat per tal de contemplar la realitat no sols com és, sinó tal com podria arribar a ser. Educar l'esperança t'ajuda a comprendre que si ens impliquem poden succeir coses que eren poc probables i és una referència de bones pràctiques i d'experiències innovadores. L'esperança es pot teoritzar o tematitzar, però només serà fèrtil quan es compromet amb les persones a favor de la justícia i la igualtat mitjançant els canvis socialment necessaris.

Nota:

1- Zambrano, María. *Los intelectuales en el drama de España*. Ed. Trotta, 1998.

Un homenatge a les persones que van contribuir al naixement de les societats laborals

Armand Vilaplana

Expresident de FESALC (Federació de Societats Anònimes Laborals de Catalunya)

Aquest treball de contingut històric s'exposa en cinc textos acadèmics diferents, el primer signat pels professors universitaris de la Universitat Complutense de Madrid, Gustavo Lejarriaga, Paloma Bel i Sonia Martín, i Javier Martín de la Universitat CEU San Pablo. Aquests professors desenvolupen un treball que estudia els quaranta anys de les societats laborals. Cal destacar que, sota el parer del qui escriu aquesta nota de lectura, hi ha alguna incorrecció, com la d'atribuir l'obtenció de crèdits del FNPT (Fondo Nacional de Protección al Trabajo) a la compra d'accions d'empreses en crisi, qüestió que a Catalunya no va passar mai.

El segon treball està dedicat a la participació de les persones treballadores de la societats laborals, en un estudi de la llei de 1986, i posteriors, per part de Maria Soledad Fernández, doctora en Dret a la Universitat de Valladolid.

El tercer treball està escrit pels mateixos autors del primer text i està dedicat al finançament de les empreses, primer aprofitant el franquista FNPT, continuant pel sistema de pagament d'una sola vegada de les persones amb dret d'atur per iniciar una nova empresa d'economia social, i continuant amb fórmules més noves en el temps com la

societat de garantia recíproca i els préstecs participatius.

Cal comentar que apareix una expressió "sucesión de empresas" que, per a l'autor d'aquesta ressenya, no és correcta perquè no explica prou el sistema com va passar, perquè dins la casuística de cada empresa societat laboral, que en el seu naixement, va fer la compra d'actius pels treballadors de les empreses capitalistes en fallida, per aportar-los i crear les noves empreses. En una fase posterior, a partir de la capitalització de l'atur dels treballadors, es van constituir empreses de nova planta.

El quart treball és d'Armand Vilaplana, màster de la UB, sobre les primeres societats laborals a Catalunya, que com explica "podem concloure que les SALs catalanes no tenen res a veure amb l'experiència franquista originària de SALTUV; a Catalunya són fruit del final d'una lluita sindical, per la necessitat de mantenir uns llocs de treball, en un context de canvi polític i crisi econòmica general".

El cinquè treball acadèmic i darrer és presentat per Eloi Serrano i Miquel Guillem, director i investigador del TecnoCampus de la UPC, els quals desenvolupen l'estudi de TUSGSAL, empresa de transports urbans de mil treballa-

dors, i hi afegixen un estudi de la realitat de les societats laborals catalanes actuals.

El segon bloc comença amb un reportatge fotogràfic que mostra molts dels dirigents històrics de CONFESAL i porta per títol "Crónicas y experiencias". En aquest apartat hi ha nou aportacions on els protagonistes expliquen la història, sobretot a l'inici, de les organitzacions ASLE (País Basc); ASALMA (Madrid), escrita per Julian Menéndez; AMUSAL (Múrcia), escrita per Juan Toledo i Juan Pedro Sánchez, i CONFESAL, escrita per Francisco Abad i Daniel Blanquer.

Les altres aportacions escrites són reflexions sobre el procés de construcció política del moviment associatiu de les societats laborals a Espanya i estan escrites per Sebastian Reina (exdirector de Cooperativas del Ministerio de Trabajo), Josetxo Hernández (exgerent d'ASLE), Ruperto Iglesias (president d'ASATA, Astúries) i Armand Vilaplana (expresident de FESALC).

El text acaba afegint-hi dos annexos; un que és una cronologia dels fets rellevants de les societats laborals i l'altre, la relació dels diputats i senadors a les Corts espanyoles que van participar en el debat del projecte de Llei de societats anònimes laborals de 1986.

GARCÍA JIMÉNEZ, Manuel – REYNA FERNÁNDEZ, Sebastián (Coord.)

Sociedades Laborales: 40 años de innovación social

València: CIRIEC-Espanya, 2025

ISBN 9788412978902

18,6 x 26,4 cm

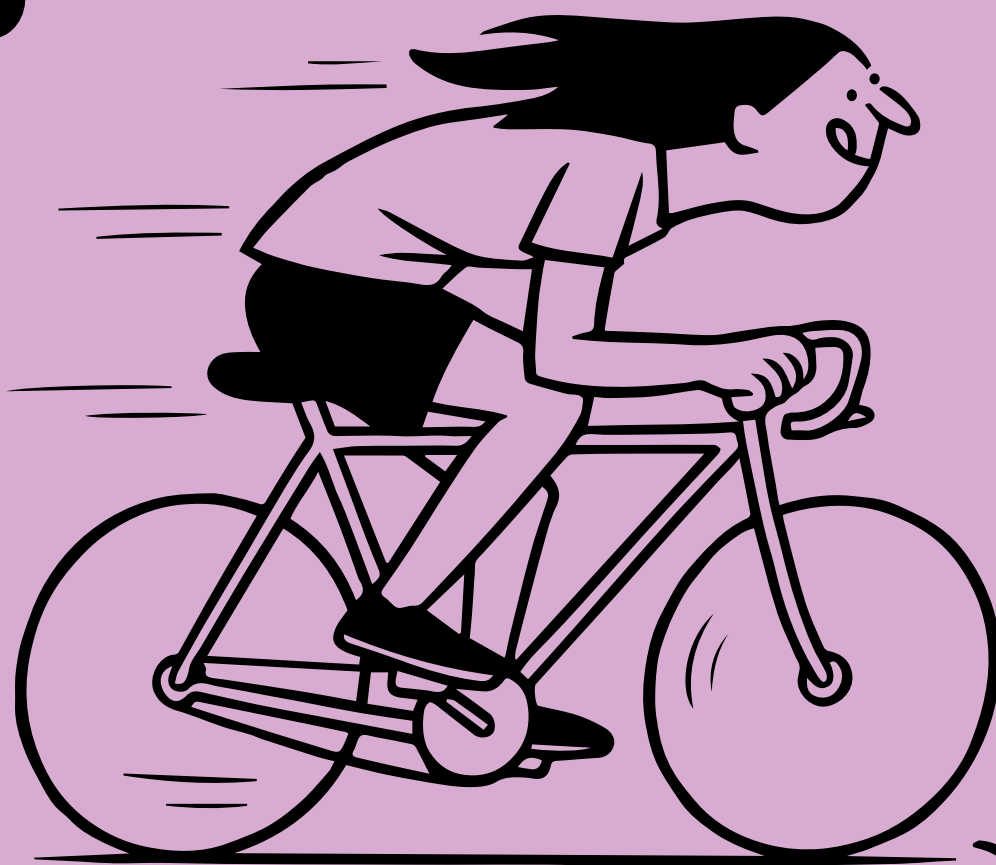
199 pàgines

Aquest llibre el trobareu al
Centre de Documentació
Cooperativa

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

EL MÒBIL NO ET FARÀ GAUDIR DE L'AIRE LLIURE

MENYS PANTALLA, MÉS VIDA!

PER A MÉS INFORMACIÓ:
gen.cat/digitalizacioresponsable

Generalitat
de Catalunya

El Govern de
Tothom!!!

PREMIS ECONOMIA SOCIAL

GRÀCIES!

A LES PERSONES PARTICIPANTS PER FER
POSSIBLE UNA NOVA EDICIÓ DELS PREMIS
DE L'ECONOMIA SOCIAL

I RECORDEU

Aquests premis són anuals.
Per això us emplacem a participar a
la propera edició 2026.

CONVOCATÒRIA OBERTA